

СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Логвінова О.П.

*кандидат економічних наук, доцент,
викладач економічних дисциплін,
Первомайський індустріально-педагогічний технікум*

ЧИННИКИ РИЗИКУ КРАУДФАНДИНГУ

В останні роки у всьому світі все більшого розповсюдження набуває застосування «краудфандингу» – технології залучення коштів великої кількості інвесторів-користувачів Інтернет, пов'язаних соціальними мережами, з метою фінансування різноманітних проектів.

Застосування краудфандингу зумовлене потребою у фінансуванні проектів, які не забезпечують швидкої віддачі вкладеного капіталу або мають соціальну значущість, та появою можливостей організувати зацікавлених людей через Інтернет-спільноти для вирішення певних проблем на основі громадської участі. Краудфандинг дозволяє фінансувати створення бізнесу, розробку нових чи удосконалених товарів, зйомки фільмів або запис аудіокліпів, видання книг, розробку відеоігор, організацію музичних турів або громадських акцій, створення притулків для тварин, збір пожертв на допомогу окремим людям, вирішення екологічних питань та т. ін.

Як будь-яка діяльність, краудфандинг пов'язаний з ризиком, однак через це уникати його не варто. Необхідно вивчити основні чинники притаманного йому ризику, оцінити їх небезпеку та розробити й реалізувати певні протиризикові заходи.

Краудфандинг є засобом досягнення мети відповідного проекту. Ризик краудфандингу виявляється у неможливості своєчасно зібрати достатні кошти для реалізації певного проекту або зростанні потреби у фінансових засобах.

Оскільки отримання прибутку від реалізації проектів, які фінансуються на основі краудфандингу, не є основною метою їх здійснення, то комерційні чинники ризику краудфандингу не є надто небезпечними. Збирання коштів у межах краудфандингу зазвичай відбувається невеликими сумами від багатьох осіб у відповідь на звернення та надання інформації про проекти чи проблемні ситуації, в яких потрібна допомога, у певних Інтернет-спільнотах. Надання коштів зазвичай відбувається добровільно на незворотній основі. Тому грошовий потік у межах краудфандингу прогнозувати досить складно і не за всіма проектами вдається вчасно зібрати достатні суми коштів.

Краудфандинг є порівняно новим видом діяльності людей, тому можливі нерозуміння та недовіра з боку потенційних інвесторів, їх опір або відмова від участі в проектах. Для забезпечення довіри та мотивації інвесторів до фінансування проектів ініціаторам проектів необхідно ретельно ставитися до питань достатності, якості, переконливості та зрозумілості подання, можливості перевірки достовірності й уточнення інформації щодо проектів, для здійснення яких збираються кошти; зручності та прозорості збирання коштів.

Важливими складовими успіху краудфандингової кампанії є довіра до ініціаторів проекту, їх репутація та відповідальність, можливий досвід участі в аналогічних проектах. Необхідне врахування інтересів зацікавлених сторін (доброчинців, партнерів), які надають кошти для здійснення проекту, що також підвищує їх мотивацію до інвестування.

Проекти, що фінансуються на основі краудфандингу, як і будь-які інші проекти, потребують якісного управління, тому необхідно залучити до участі в них компетентних проектних менеджерів. Слід ретельно скласти план реалізації проекту, організувати, мотивувати й координувати процес його виконання, а також здійснювати контрольні та коригуючі заходи. Отже, недоліки в управлінні проектами є джерелом ризику їх невдачі.

Виконання проектів передбачає застосування матеріальних, трудових, фінансових і інформаційних ресурсів, потреба в яких може бути оцінена неточно або скоригована під час реалізації проекту. Отже, може зрости потреба у фінансових коштах, що не було передбачено на початкових стадіях проекту, тому додатково доведеться звертатися до інвесторів або шукати інші джерела фінансування проекту. Це може спричинити затримки у виконанні проекту.

Можливим є порушення зобов'язань виконавцями проекту, зокрема порушення термінів виконання робіт, недостатній рівень їх якості, потреба у доопрацюванні. Це також може призвести до затримки виконання проекту та зростання потреби у фінансових ресурсах.

Також слід враховувати можливість прояву ризику посилення економічної та політичної нестабільності в країні, можливість зміни пріоритетів державного регулювання у різних галузях. Так, посилення кризових явищ в економіці може призвести до зменшення реальних доходів громадян, які здійснюють добровільні внески. Політична нестабільність зумовлює несприятливі очікування громадян щодо майбутнього. Це може призвести до зменшення спроможності до їх участі у краудфандингу, а, отже, до скорочення потоку необхідних фінансових ресурсів.

Отже, основними чинниками ризику краудфандингу є несвоєчасність і недостатність отримання коштів для реалізації проекту; невизначеність обсягу та динаміки грошового потоку; репутаційний ризик; інформаційний ризик; управлінський ризик; ризик зростання потреби у ресурсах; ризик порушення договірних зобов'язань; ризику економічної та політичної нестабільності; ризик затримки у виконанні робіт за проектом. Врахування цих чинників під час краудфандингу є передумовою успішного здійснення проектів.

Список використаних джерел:

1. Марченко О. С. Краудфандинг: соціально-економічний зміст та види / О. С. Марченко // Вісник національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – № 4 (15). – 2013. – С. 26-35.
2. Поліщук В.Г. Зарубіжний досвід фінансування проектів за схемою краудфандинг / В. Г. Поліщук, В. І. Прокоп // «Молодий вчений». № 12 (15), 2014 р., Видавничий дім «Гельветика». С. 63-66.
3. Фоменко А. О. Сучасні умови розвитку краудфандингу в Україні / Фоменко А. О. // Вісник Бердянського університету менеджменту та бізнесу. – № 3 (23). – 2013. – С. 93-96.